

О. Б. БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ, Є. О. ЗАСТЬОЛА
ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ: КРИПТОВАЛЮТА ЯК НОВИЙ
ІНСТРУМЕНТ ПІДПРИЄМЦЯ

Фінансові ринки завжди були ареною, де прийняття рішень визначало успіх або невдачу економічних суб'єктів. У XXI столітті цей процес зазнав значних змін завдяки появі нових технологій та інструментів, серед яких особливе місце посідає криптовалюта. З моменту створення біткоїна у 2009 році цифрові активи стрімко інтегрувалися у фінансову екосистему, пропонуючи підприємцям альтернативні способи управління ресурсами, залучення капіталу та диверсифікації ризиків. Сьогодні криптовалюта перестала бути лише експериментальним явищем, перетворившись на потужний інструмент, що впливає на стратегічні рішення у бізнесі та відкриває нові горизонти для інноваційного підприємництва. Особливість криптовалют полягає у їх децентралізованій природі, яка базується на технології блокчейн. Це забезпечує прозорість, безпеку та незалежність від традиційних фінансових посередників, таких як банки чи регуляторні органи. Для підприємців це означає можливість швидкого доступу до глобальних ринків, зниження транзакційних витрат та створення нових бізнес-моделей, таких як токенизація активів чи залучення фінансування через первинні пропозиції монет. Водночас волатильність криптовалют, правова невизначеність та технологічні ризики ускладнюють процес прийняття рішень, вимагаючи від учасників ринку глибокого аналізу та адаптивності. У контексті фінансових ринків криптовалюта виступає не лише як об'єкт інвестування, але й як інструмент, що змінює саму логіку економічної поведінки. Вона дозволяє підприємцям оперативно реагувати на ринкові коливання, використовувати смарт-контракти для автоматизації процесів та будувати децентралізовані структури управління. Однак ці можливості супроводжуються викликами, пов'язаними з оцінкою довгострокових перспектив, кібербезпекою та етичними аспектами використання цифрових активів. Таким чином, криптовалюта формує нову парадигму прийняття рішень, де традиційні підходи поєднуються з інноваційними стратегіями. Метою цієї статті є аналіз того, як криптовалюта як новий інструмент впливає на прийняття рішень на фінансових ринках з точки зору підприємницької діяльності. Дослідження зосереджується на вивченні її ролі у формуванні інвестиційних стратегій, управлінні ризиками та створенні конкурентних переваг у динамічному економічному середовищі. Увага приділяється як теоретичним аспектам інтеграції криптовалют у фінансові процеси, так і практичним прикладам їх використання підприємцями. У результаті ми прагнемо окреслити перспективи та обмеження цього інструменту, щоб сприяти глибшому розумінню його потенціалу в сучасній економіці.

Ключові слова: криптовалюта; фінансові ринки; прийняття рішень; підприємництво; блокчейн; інвестиційні стратегії; управління ризиками; децентралізація

O. BILOTSEKIVSKYI, Y. ZASTOLA
DECISION-MAKING IN FINANCIAL MARKETS: CRYPTOCURRENCY AS A NEW TOOL FOR
ENTREPRENEURS

Financial markets have always been an arena where decision-making determined the success or failure of economic actors. In the 21st century, this process has undergone significant changes due to the emergence of new technologies and tools, among which cryptocurrency holds a prominent place. Since the creation of Bitcoin in 2009, digital assets have rapidly integrated into the financial ecosystem, offering entrepreneurs alternative ways to manage resources, raise capital, and diversify risks. Today, cryptocurrency has evolved beyond an experimental phenomenon, becoming a powerful tool that influences strategic business decisions and opens new horizons for innovative entrepreneurship. The uniqueness of cryptocurrencies lies in their decentralized nature, rooted in blockchain technology. This ensures transparency, security, and independence from traditional financial intermediaries such as banks or regulatory bodies. For entrepreneurs, this translates into opportunities for swift access to global markets, reduced transaction costs, and the development of new business models, such as asset tokenization or fundraising through Initial Coin Offerings. However, the volatility of cryptocurrencies, legal uncertainties, and technological risks complicate the decision-making process, demanding deep analysis and adaptability from market participants. Within the context of financial markets, cryptocurrency serves not only as an investment object but also as a tool that transforms the very logic of economic behavior. It enables entrepreneurs to respond promptly to market fluctuations, utilize smart contracts for process automation, and build decentralized management structures. Yet, these opportunities come with challenges related to assessing long-term prospects, cybersecurity, and the ethical implications of using digital assets. Thus, cryptocurrency shapes a new paradigm of decision-making, where traditional approaches merge with innovative strategies. The purpose of this article is to analyze how cryptocurrency, as a novel tool, impacts decision-making in financial markets from the perspective of entrepreneurial activity. The study focuses on exploring its role in shaping investment strategies, managing risks, and creating competitive advantages in a dynamic economic environment. Attention is given to both the theoretical aspects of integrating cryptocurrencies into financial processes and practical examples of their use by entrepreneurs. Ultimately, we aim to outline the prospects and limitations of this tool to foster a deeper understanding of its potential in the modern economy.

Keywords: cryptocurrency; financial markets; decision-making; entrepreneurship; blockchain; investment strategies; risk management; decentralization

Постановка проблеми. Сучасні фінансові ринки характеризуються високим рівнем невизначеності та швидкими змінами, що ускладнюють процес прийняття рішень для економічних суб'єктів, зокрема підприємців. Поява криптовалюти як нового фінансового інструменту додала до цієї динаміки додатковий вимір, створивши як нові можливості, так і значні виклики. З одного боку, криптовалюта відкриває доступ до децентралізованих фінансових систем, знижує залежність від традиційних інститутів і сприяє інноваційним підходам до управління капіталом. З іншого боку, її висока

волатильність, недостатня правова регламентація та технологічні ризики породжують невизначеність, яка може стримувати її широке використання в підприємницькій діяльності.

Проблема полягає в тому, що традиційні моделі прийняття рішень, розроблені для класичних фінансових ринків, не повною мірою враховують специфіку криптовалют. Підприємці стикаються з необхідністю адаптувати свої стратегії до унікальних характеристик цифрових активів, таких як децентралізація, анонімність транзакцій і залежність від технологічної

інфраструктури. Наприклад, вибір між інвестуванням у криптовалюту чи традиційні активи вимагає оцінки не лише економічних показників, але й технологічних і регуляторних факторів, що часто залишаються поза межами стандартного аналізу.

Крім того, відсутність єдиних стандартів оцінки ризиків, пов'язаних із криптовалютами, ускладнює прогнозування їх впливу на довгострокову стабільність бізнесу. Чи може криптовалюта стати надійним інструментом для підприємців у формуванні конкурентних переваг, чи вона залишиться переважно спекулятивним активом? Це питання потребує глибшого дослідження, адже від його розв'язання залежить, як підприємці інтегруватимуть цифрові активи у свої стратегії на фінансових ринках. Таким чином, проблема полягає у визначенні умов і меж, за яких криптовалюта може ефективно слугувати інструментом прийняття рішень, враховуючи як її потенціал, так і супутні ризики.

Метою дослідження є аналіз впливу криптовалюти як нового інструменту на процес прийняття рішень на фінансових ринках з точки зору підприємницької діяльності. Робота спрямована на з'ясування того, як цифрові активи можуть бути інтегровані у стратегії підприємців для оптимізації управління капіталом, підвищення конкурентоспроможності та ефективного реагування на ринкові зміни. Дослідження прагне встановити, яким чином унікальні характеристики криптовалют – децентралізація, технологія блокчейн, висока ліквідність – сприяють формуванню нових підходів до інвестування, управління ризиками та створення інноваційних бізнес-моделей.

Крім того, мета включає оцінку потенційних обмежень і ризиків, пов'язаних із використанням криптовалют, таких як волатильність, правова невизначеність і кіберзагрози, з метою визначення умов, за яких цей інструмент може бути надійним і продуктивним для підприємців. У кінцевому підсумку дослідження має на меті розробити теоретичні та практичні рекомендації, які допоможуть підприємцям адаптувати свої рішення до особливостей криптовалютного ринку, сприяючи їх успішній інтеграції у сучасне економічне середовище. Таким чином, робота прагне не лише розкрити можливості криптовалюти як інструменту, але й окреслити межі її ефективного застосування у фінансовій діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням природи криптовалют, їхньої класифікації та можливостей розвитку в Україні займалися такі науковці як О. Нечай [1], Д. Козенков, Ю. Момот [2], О. Єрмоленко [3]. Питання еволюції криптовалют і їхнього значення для фінансового сектору розглядали В. Ю. Алексеєнко, О. Г. Чубарь [4], Ю. М. Коваленко [5]. Дослідження глобального та українського ринків криптовалют проводили С. С. Кисляков, Т. Є. Моїсеєнко [6], П. М. Рубанов [7], В. А. Тарасов [8]. Аспекти правового забезпечення функціонування

криптовалют в Україні аналізували такі фахівці, як Л. Л. Нескороджена, Б. О. Бонь, О. М. Кононець [9].

Зарубіжні дослідження фокусуються на ролі криптовалют у глобальній економіці, їхній волатильності та впливі на фінансові системи. Наприклад, Н. Гендел, Дж. Хамрік [10] та С. Накамото [11] вивчали, як великі угоди впливають на ціноутворення Bitcoin, і зазначили, що криптовалюти здатні трансформувати традиційні платіжні системи та світову фінансову систему в цілому.

Методи дослідження. Для дослідження даної теми, розглянемо існуючі підходи до трактування сутності понять "криптовалюта" та "прийняття рішень на фінансових ринках" [2–11]. Більшість науковців визначають криптовалюту як інноваційний фінансовий інструмент із певними особливостями [2, 4, 6, 8, 10]:

1. «...криптовалюта – це цифровий актив, який використовує криптографію для забезпечення безпеки транзакцій і функціонує на основі децентралізованої технології блокчейн» [2];
2. «...криптовалюта – це інструмент, що дозволяє здійснювати швидкі та економічно вигідні транзакції без посередників, змінюючи традиційні фінансові процеси» [4];
3. «...криптовалюта – це не лише засіб обміну, але й технологічна платформа, яка трансформує підходи до інвестування та управління активами» [6];
4. «...криптовалюта – це форма цифрових грошей, що стимулює інноваційні бізнес-моделі, такі як токенизація та децентралізоване фінансування» [8];
5. «...криптовалюта – це продукт цифрової економіки, який впливає на прийняття рішень через свою волатильність і технологічну природу» [10].

Також у літературі "прийняття рішень на фінансових ринках" розглядається як:

1. «...процес вибору оптимальних стратегій інвестування та управління капіталом в умовах невизначеності» [3];
2. «...комплексний підхід до оцінки ризиків і можливостей, що базується на аналізі ринкових даних» [5];
3. «...діяльність, яка адаптується до нових інструментів, таких як криптовалюта, змінюючи логіку фінансової поведінки» [7];
4. «...стратегічне планування, яке враховує технологічні інновації та їх вплив на економічні процеси» [9];
5. «...балансування між традиційними методами та новими цифровими реаліями для досягнення конкурентних переваг» [11].

Узагальнюючи ці підходи у рамках дослідження ми трактуватимемо "криптовалюту" як децентралізований цифровий актив, що базується на технології блокчейн і слугує інструментом для трансформації фінансових рішень, а "прийняття рішень на фінансових ринках" – як процес стратегічного вибору, який адаптується до використання криптовалют у підприємницькій діяльності, як підприємці застосовують криптовалюту в різних сферах (рис. 1).

Далі проаналізуємо наявні підходи до показників, що характеризують вплив криптовалют на прийняття рішень, та проведемо оцінку їхньої ролі для підприємств. На основі праць С. Накамото [11] можна виокремити ключові показники, які дозволяють оцінити рівень інтеграції криптовалют у фінансові ринки:

1. обсяг ринкової капіталізації криптовалют (Cryptocurrency Market Capitalization);
2. індекс волатильності криптовалют (Crypto Volatility Index – CVI);
3. рівень прийняття криптовалют у бізнесі (Cryptocurrency Adoption Index);
4. частка транзакцій із використанням криптовалют у глобальних платежах;
5. індекс розвитку блокчейн-технологій (Blockchain Technology Development Index);
6. кількість активних криптовалютних гаманців (Active Wallet Index);
7. індекс регуляторної ясності для криптовалют (Crypto Regulatory Clarity Index);
8. показник використання смарт-контрактів у бізнес-процесах.

Для оцінки впливу криптовалют на фінансові рішення враховувати: Cryptocurrency Market Capitalization, Crypto Volatility Index, Blockchain Technology Development Index, Global Crypto Transaction Volume.

Розглянемо ці показники детальніше:

1. Обсяг ринкової капіталізації криптовалют відображає загальну вартість цифрових активів на ринку та є основним індикатором їхнього економічного значення. Дані про капіталізацію регулярно оновлюються платформами, такими як CoinMarketCap, і дозволяють оцінити масштаб присутності криптовалют у фінансовій системі.
2. Індекс волатильності криптовалют (CVI) характеризує рівень коливань цін на цифрові активи, що є критичним фактором для прийняття рішень щодо інвестування та управління ризиками. Розрахунок базується на історичних даних і прогнозах ринкової поведінки.
3. Рівень прийняття криптовалют у бізнесі вимірює, наскільки широко підприємства використовують цифрові активи для платежів, інвестування чи створення нових продуктів. Цей індекс формується на основі опитувань і статистики транзакцій.
4. Частка транзакцій із використанням криптовалют показує їхню роль у глобальній економіці порівняно з традиційними платіжними системами. Дані збираються аналітичними агенціями, такими як Chainalysis, і відображають динаміку впровадження.

Ці показники будуть розглянуті більш детально в ході дослідження для оцінки їхнього впливу на прийняття рішень підприємствами на фінансових ринках.

Результати дослідження. У рамках дослідження даної роботи використано методи, описані в попередньому розділі, для розкриття впливу криптовалют на фінансові рішення та їхньої ролі в підприємницькій діяльності. Аналіз базується на синтезі теоретичних підходів до визначення сутності понять

"криптовалюта" та "прийняття рішень на фінансових ринках", а також на оцінці ключових показників, що характеризують інтеграцію цифрових активів у фінансову екосистему.

На основі розглянутих визначень [1–11] криптовалюта узагальнено трактується як децентралізований цифровий актив, що функціонує на технології блокчейн і слугує інструментом для трансформації фінансових процесів. Криптовалюта забезпечує швидкі транзакції без посередників, що підтверджується її практичним застосуванням у міжнародних платежах та її ролі як платформи для інноваційних бізнес-моделей, таких як токенизація активів. Прийняття рішень на фінансових ринках, за визначеннями є адаптивним процесом, який у контексті криптовалют вимагає врахування не лише економічних, але й технологічних факторів. Цей синтез дозволяє стверджувати, що криптовалюта змінює традиційну логіку фінансових рішень, додаючи до неї вимір цифрової трансформації, як приклад, можна порівняти криптовалюту і традиційні фінансові інструменти (табл. 1).

Для глибшого розуміння впливу криптовалют на прийняття рішень проаналізовано вісім ключових показників, виокремлених у "Методах дослідження". Розглянемо їх детальніше та інтерпретуємо результати:

1. Обсяг ринкової капіталізації криптовалют станом на березень 2025 року, за даними CoinGecko (рис. 2), перевищує 2,5 трлн доларів США, що свідчить про значний економічний потенціал цифрових активів. Для підприємств це означає можливість залучення капіталу через криптовалютні ринки, однак висока концентрація капіталізації в топ-10 криптовалют (наприклад, Bitcoin та Ethereum) вказує на необхідність ретельного вибору активів для інвестування.

2. Індекс волатильності криптовалют (CVI) демонструє, що середнє коливання цін на основні криптовалюти у 2024 році становило 30-50% щомісяця. Це створює як можливості для спекулятивного прибутку, так і суттєві ризики, що вимагають від підприємств використання інструментів хеджування та прогнозування.

3. Рівень прийняття криптовалют у бізнесі, за даними Chainalysis, показує зростання кількості компаній, які приймають криптовалюту як платіжний засіб, на 25 % у 2024 році порівняно з 2023 роком. Це підтверджує її потенціал як інструменту для оптимізації транзакцій, але обмежене впровадження в малих і середніх підприємствах вказує на бар'єри, пов'язані з недостатньою інфраструктурою.

4. Частка транзакцій із використанням криптовалют у глобальних платежах, за оцінками аналітиків, зросла до 3 % у 2024 році. Для підприємств це відкриває перспективи зниження транзакційних витрат, однак залежність від волатильності обмінного курсу ускладнює довгострокове планування.

5. Індекс розвитку блокчейн-технологій відображає зростання кількості проєктів на базі блокчейну (понад 10 тисяч активних у 2025 році), що свідчить про технологічну основу криптовалют. Підприємці можуть

використовувати смарт-контракти для автоматизації бізнес-процесів, наприклад, у логістиці чи фінансуванні.

6. Кількість активних криптовалютних гаманців досягла 120 мільйонів у 2025 році, за даними Blockchain.com, що вказує на розширення користувацької бази. Це створює умови для масштабування криптовалютних продуктів, але потребує від підприємців інвестицій у кібербезпеку.

7. Індекс регуляторної ясності для криптовалют показує значні розбіжності: у країнах із чітким регулюванням (наприклад, США, Сінгапур) індекс сягає 80 %, тоді як в Україні – лише 45 %. Це впливає на впевненість підприємців у використанні криптовалют і вимагає адаптації до локальних умов.

8. Показник використання смарт-контрактів у бізнес-процесах демонструє, що 15 % глобальних компаній у 2024 році впровадили цю технологію, переважно у фінансовому секторі. Для підприємців це інструмент підвищення ефективності, але його масштабування залежить від кваліфікації персоналу.

Аналіз показників підтверджує, що криптовалюта є багатогранним інструментом, який впливає на прийняття рішень на фінансових ринках. Її переваги – децентралізація, швидкість транзакцій, інноваційний потенціал – дозволяють підприємцям оптимізувати бізнес-процеси та створювати конкурентні переваги. Наприклад, зниження транзакційних витрат на 20-30 %

порівняно з традиційними системами (за даними Chainalysis) робить криптовалюту привабливою для міжнародної торгівлі. Водночас волатильність і регуляторні ризики обмежують її як стабільний інструмент для довгострокових стратегій.

Порівняно з традиційними фінансовими інструментами (акції, облігації), криптовалюта пропонує більшу гнучкість, але потребує нового підходу до оцінки ризиків. Наприклад, якщо традиційні моделі (CAPM, VaR) базуються на історичних даних, то для криптовалют необхідні динамічні моделі, що враховують технологічні та ринкові фактори. Це підтверджує тезу Л.В. Гринишина [2] про адаптивність фінансових рішень у цифрову епоху.

На основі отриманих даних підприємці можуть:

- використовувати криптовалюту для короткострокових спекулятивних операцій, враховуючи CVI;
- інтегрувати смарт-контракти для автоматизації (наприклад, у поставках);
- диверсифікувати активи через токенизацію, спираючись на ринкову капіталізацію;
- адаптувати стратегії до регуляторного середовища, орієнтуючись на індекс ясності.

Таблиця 1 - Порівняння характеристик криптовалют і традиційних фінансових інструментів

Характеристика	Криптовалюта	Традиційні інструменти (акції, облігації)
Децентралізація	Висока (немає центрального органу)	Низька (регулюється банками/урядами)
Волатильність	Висока (30–50 % щомісяця)	Середня-низька (5–15 % щомісяця)
Транзакційні витрати	Низькі (0,1–1 % за транзакцію)	Вищі (1–3 % через посередників)
Швидкість транзакцій	Висока (хвилини)	Середня (дні для міжбанківських переказів)
Регуляторна ясність	Низька (залежить від країни)	Висока (стандартизоване законодавство)
Доступність для інвесторів	Глобальна (через інтернет)	Обмежена (банківські рахунки, брокери)

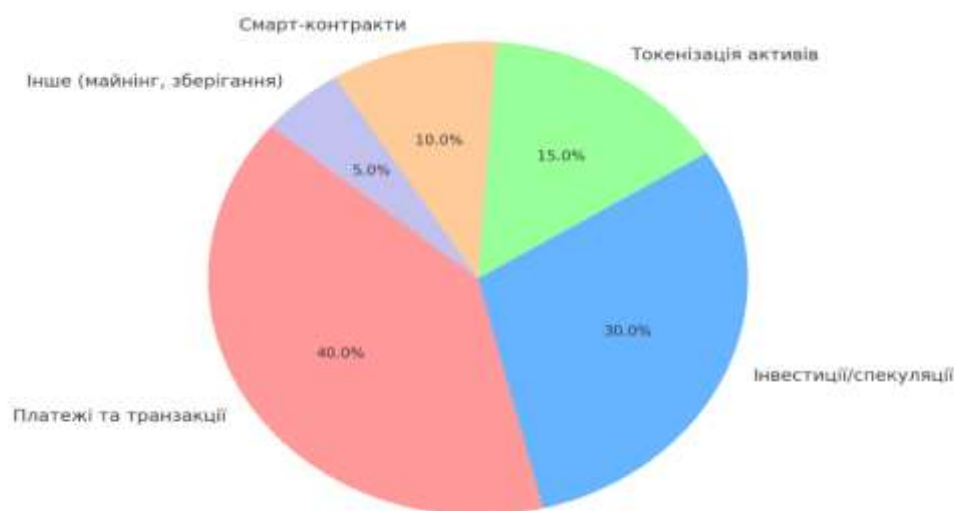

Рис. 1 - Структура використання криптовалют у бізнесі [12]

Рис. 2 - Загальна ринкова капіталізація криптовалют [13]

Висновки та напрямки подальших досліджень.

Проведене дослідження дозволило дійти низки висновків, які узагальнюють роль криптовалют у трансформації фінансових рішень та їхній потенціал для підприємницької діяльності:

1. Криптовалюта, завдяки своїй децентралізованій природі та технології блокчейн, відкриває підприємцям нові можливості для оптимізації транзакцій, залучення капіталу та створення інноваційних бізнес-моделей, таких як токенизація активів чи використання смарт-контрактів. Аналіз показників, зокрема обсягу ринкової капіталізації (понад 2,5 трлн доларів США у 2025 році) та зростання кількості активних гаманців (120 млн), підтверджує її економічне значення та широке прийняття.

2. Криптовалюта суттєво впливає на процес прийняття рішень, додаючи до традиційних фінансових стратегій вимір цифрової адаптивності. Висока волатильність (30-50 % щомісяця за CVI) та регуляторна невизначеність (індекс ясності в Україні – 45 %) створюють виклики, які вимагають від підприємців гнучкості, глибокого аналізу ризиків і використання нових моделей прогнозування. Водночас її переваги, такі як зниження транзакційних витрат на 20-30 % порівняно з традиційними системами, роблять її привабливим інструментом для короткострокових операцій і міжнародної торгівлі.

3. Дослідження показало, що ефективність криптовалют як інструменту залежить від балансу між її можливостями та супутніми ризиками. Підприємці можуть успішно інтегрувати цифрові активи у свої стратегії за умови врахування технологічних (кібербезпека, інфраструктура) та зовнішніх (регуляторне середовище) факторів. Це підкреслює необхідність адаптації традиційних підходів до нових цифрових реалій, що підтверджує багатогранність криптовалют як фінансового інструменту.

Разом із тим, дослідження виявило певні обмеження, які потребують подальшого вивчення.

Регуляторна неоднорідність між країнами ускладнює стандартизацію використання криптовалют, а недостатня кваліфікація кадрів стримує масштабування таких технологій, як смарт-контракти. Крім того, довгостроковий вплив волатильності на стабільність бізнесу залишається недостатньо дослідженим, що може впливати на стратегічне планування.

На основі отриманих результатів пропонується зосередити подальші дослідження на таких аспектах:

1. Розробка моделей оцінки ризиків для криптовалютних ринків та необхідність створити динамічні інструменти прогнозування, які враховуватимуть волатильність, технологічні збої та регуляторні зміни, щоб підвищити точність фінансових рішень.

2. Вивчення впливу регуляторного середовища та подальший аналіз кореляції між індексом регуляторної ясності та рівнем прийняття криптовалют у різних країнах може допомогти визначити оптимальні умови для їх інтеграції в економіку.

3. Дослідження соціально-етичних аспектів та використання криптовалют пов'язане з питаннями анонімності, екологічного впливу (наприклад, енерговитрати майнінгу) та доступності для малого бізнесу, що потребує окремого розгляду.

4. Оцінка довгострокового потенціалу смарт-контрактів та зростання їх використання (15 % компаній у 2024 році) вимагає аналізу ефективності та бар'єрів для ширшого впровадження в підприємницьких процесах.

Таким чином, криптовалюта є перспективним інструментом, який трансформує прийняття рішень на фінансових ринках, однак її повноцінне використання потребує подолання наявних обмежень. Подальші дослідження сприятимуть розвитку теоретичної бази та практичних рекомендацій для підприємців, які прагнуть адаптуватися до цифрової економіки.

Список літератури

1. Нечай О. Поняття, види та перспективи використання криптовалют в Україні. *Modelling the development of economic systems*. URL: <https://mdes.khmn.edu.ua/index.php/mdes/article/download/291/263/631> (дата звернення: 29.03.2025).
2. Момот І. О., Момот Ю. Г., Козенков Д. Є. Сутність та особливості функціонування криптовалют. *Економіка і суспільство*. 2018. № 15. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/15_ukr/107.pdf (дата звернення: 29.03.2025).
3. Єрмоленко О. А., Лисьонкова Н. М., Шумбар А. С. Сутність криптовалют і перспективи їхнього розвитку в сучасних умовах. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 37. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/37_2019_ukr/9.pdf (дата звернення: 29.03.2025).
4. Алексєєнко В. Ю., Чубарь О. Г. Криптовалюти: економічна сутність, історія розвитку та роль на світовому фінансовому ринку. *Наукові перспективи*. 2024. № 1(43). С. 340–358.
5. Коваленко Ю., Белінська Я., Вергелюк Ю. Теоретико-методологічний концепт інституційних трансформацій на міжнародних і національних ринках криптовалют. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. № 2 (34). С. 174–191.
6. Кисляков С. С., Моїсєєнко Т. Є. Аналіз ринку криптовалют в світовій економіці. *Міжнародна економіка: інтеграція науки та практики : збірник наукових праць*. 2017. Вип. 7. С. 28–33. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/23747> (дата звернення: 29.03.2025).
7. Рубанов П. М. Аналіз розвитку світового ринку криптовалют. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 28-2. С. 82–87.
8. Тарасов В. А. Застосування технічного аналізу для дослідження ринку криптовалют. *Вісник Сумського державного університету*. 2022. № 4. С. 274–282.
9. Нескороджена Л. Л., Бонь Б. О., Кононець О. М. Сучасний стан правового регулювання криптовалют в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 3. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2024/46.pdf (дата звернення: 29.03.2025).
10. Gandal, N., Hamrick, J., Moore, T., Oberman, T. Price Manipulation in the Bitcoin Ecosystem. *Journal of Monetary Economics*. 2018. Vol. 95. Pp. 86–96.
11. Nakamoto, S. Bitcoin: A Peer-to-Peer Elec-tronic Cash System. *Website Bitcoin.org*. 2009. URL: <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf> (дата звернення: 29.03.2025).
12. State of Crypto Perpetuals Market 2024 Report. *CoinGecko* : official website. URL: <https://www.coingecko.com/global-charts> (дата звернення: 29.03.2025).
13. Crypto Currency Futures Market Data : Open Interest – Funding Rate – Liquidations. *Coinalyze* : official website. URL: <https://coinalyze.net/> (дата звернення: 29.03.2025).
2. Momot I. O., Momot Yu. H., Kozenkov D. Ye. Sutnist' ta osoblyvosti funktsionuvannya kryptovalyut [The Essence and Features of Cryptocurrency Functioning]. *Ekonomika i suspil'stvo* [Economy and Society]. 2018, no. 15. Available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/15_ukr/107.pdf (accessed 29.03.2025).
3. Yermolenko O. A., Lys'onkova N. M., Shumbar A. S. Cutnist' kryptovalyut i perspektivy yikh'n'oho rozvytku v suchasnykh umovakh [The Essence of Cryptocurrencies and Prospects for Their Development in Modern Conditions]. *Infrastruktura rynku* [Market Infrastructure]. 2019, vol. 37. Available at: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/37_2019_ukr/9.pdf (accessed 29.03.2025).
4. Alyeksyeenko V. Yu., Chubar' O. H. Kryptovalyuty: ekonomichna sutnist', istoriya rozvytku ta rol' na svitovomu finansovomu rynku [Cryptocurrencies: Economic Essence, History of Development, and Role in the Global Financial Market]. *Naukovi perspektivy* [Scientific Perspectives]. 2024, no. 1(43), pp. 340–358.
5. Kovalenko Yu., Belins'ka Ya., Verheliuk Yu. Teoretyko-metodolohichnyy kontsept instytutsiynykh transformatsiy na mizhnarodnykh i natsional'nykh rynkakh kryptovalyut [Theoretical-Methodological Concept of Institutional Transformations in International and National Cryptocurrency Markets]. *Problemy i perspektivy ekonomiky ta upravlinnya* [Problems and Prospects of Economics and Management]. 2023, no. 2 (34), pp. 174–191.
6. Kyslyakov S. S., Moiseyenko T. Ye. Analiz rynku kryptovalyuty v svitoviy ekonomitsi [Analysis of the Cryptocurrency Market in the Global Economy]. *Mizhnarodna ekonomika: intehratsiya nauky ta praktyky : zbirnyk naukovykh prats'* [International Economics: Integration of Science and Practice: Collection of Scientific Papers]. 2017m vol. 7. pp. 28–33. Available at: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/23747> (accessed 29.03.2025).
7. Rubanov P. M. Analiz rozvytku svitovoho rynku kryptovalyut [Analysis of the Development of the Global Cryptocurrency Market]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu* [Scientific Bulletin of Uzhhorod National University]. 2019, vol. 28-2, pp. 82–87.
8. Tarasov V. A. Zastosuvannya tekhnichnoho analizu dlya doslidzhennya rynku kryptovalyut [Application of Technical Analysis to Study the Cryptocurrency Market]. *Visnyk Sums'koho derzhavnoho universytetu* [Bulletin of Sumy State University]. 2022, no. 4, pp. 274–282.
9. Neskorodzhena L. L., Bon' B. O., Kononets' O. M. Suchasnyy stan pravovoho rehulyuvannya kryptovalyuty v Ukraini [The Current State of Legal Regulation of Cryptocurrency in Ukraine]. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal* [Legal Scientific Electronic Journal]. 2024, no. 3. Available at: http://www.lsej.org.ua/3_2024/46.pdf (accessed 29.03.2025).
10. Gandal, N., Hamrick, J., Moore, T., Oberman, T. Price Manipulation in the Bitcoin Ecosystem. *Journal of Monetary Economics*. 2018, vol. 95, pp. 86–96.
11. Nakamoto, S. Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System. *Website Bitcoin.org*. 2009. Available at: <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf> (accessed 29.03.2025).
12. State of Crypto Perpetuals Market 2024 Report. *CoinGecko* : official website. Available at: <https://www.coingecko.com/global-charts> (accessed 29.03.2025).
13. Crypto Currency Futures Market Data : Open Interest – Funding Rate – Liquidations. *Coinalyze* : official website. Available at: <https://coinalyze.net/> (accessed 29.03.2025).

References (transliterated)

1. Nechay O. Ponyattya, vydy ta perspektivy vykorystannya kryptovalyuty v Ukraini [Concept, Types, and Prospects of Cryptocurrency Use in Ukraine]. *Modelling the development of economic systems*. Available at: <https://mdes.khmn.edu.ua/index.php/mdes/article/download/291/263/631> (accessed 29.03.2025).
2. Momot I. O., Momot Yu. H., Kozenkov D. Ye. Sutnist' ta osoblyvosti funktsionuvannya kryptovalyut [The Essence and Features of Cryptocurrency Functioning]. *Ekonomika i suspil'stvo* [Economy and Society]. 2018, no. 15. Available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/15_ukr/107.pdf (accessed 29.03.2025).
3. Yermolenko O. A., Lys'onkova N. M., Shumbar A. S. Cutnist' kryptovalyut i perspektivy yikh'n'oho rozvytku v suchasnykh umovakh [The Essence of Cryptocurrencies and Prospects for Their Development in Modern Conditions]. *Infrastruktura rynku* [Market Infrastructure]. 2019, vol. 37. Available at: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/37_2019_ukr/9.pdf (accessed 29.03.2025).
4. Alyeksyeenko V. Yu., Chubar' O. H. Kryptovalyuty: ekonomichna sutnist', istoriya rozvytku ta rol' na svitovomu finansovomu rynku [Cryptocurrencies: Economic Essence, History of Development, and Role in the Global Financial Market]. *Naukovi perspektivy* [Scientific Perspectives]. 2024, no. 1(43), pp. 340–358.
5. Kovalenko Yu., Belins'ka Ya., Verheliuk Yu. Teoretyko-metodolohichnyy kontsept instytutsiynykh transformatsiy na mizhnarodnykh i natsional'nykh rynkakh kryptovalyut [Theoretical-Methodological Concept of Institutional Transformations in International and National Cryptocurrency Markets]. *Problemy i perspektivy ekonomiky ta upravlinnya* [Problems and Prospects of Economics and Management]. 2023, no. 2 (34), pp. 174–191.
6. Kyslyakov S. S., Moiseyenko T. Ye. Analiz rynku kryptovalyuty v svitoviy ekonomitsi [Analysis of the Cryptocurrency Market in the Global Economy]. *Mizhnarodna ekonomika: intehratsiya nauky ta praktyky : zbirnyk naukovykh prats'* [International Economics: Integration of Science and Practice: Collection of Scientific Papers]. 2017m vol. 7. pp. 28–33. Available at: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/23747> (accessed 29.03.2025).
7. Rubanov P. M. Analiz rozvytku svitovoho rynku kryptovalyut [Analysis of the Development of the Global Cryptocurrency Market]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu* [Scientific Bulletin of Uzhhorod National University]. 2019, vol. 28-2, pp. 82–87.
8. Tarasov V. A. Zastosuvannya tekhnichnoho analizu dlya doslidzhennya rynku kryptovalyut [Application of Technical Analysis to Study the Cryptocurrency Market]. *Visnyk Sums'koho derzhavnoho universytetu* [Bulletin of Sumy State University]. 2022, no. 4, pp. 274–282.
9. Neskorodzhena L. L., Bon' B. O., Kononets' O. M. Suchasnyy stan pravovoho rehulyuvannya kryptovalyuty v Ukraini [The Current State of Legal Regulation of Cryptocurrency in Ukraine]. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal* [Legal Scientific Electronic Journal]. 2024, no. 3. Available at: http://www.lsej.org.ua/3_2024/46.pdf (accessed 29.03.2025).
10. Gandal, N., Hamrick, J., Moore, T., Oberman, T. Price Manipulation in the Bitcoin Ecosystem. *Journal of Monetary Economics*. 2018, vol. 95, pp. 86–96.
11. Nakamoto, S. Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System. *Website Bitcoin.org*. 2009. Available at: <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf> (accessed 29.03.2025).
12. State of Crypto Perpetuals Market 2024 Report. *CoinGecko* : official website. Available at: <https://www.coingecko.com/global-charts> (accessed 29.03.2025).
13. Crypto Currency Futures Market Data : Open Interest – Funding Rate – Liquidations. *Coinalyze* : official website. Available at: <https://coinalyze.net/> (accessed 29.03.2025).

Надійшла (received) 12.03.2025

Відомості про авторів / About the Authors

Білоцерківський Олександр Борисович (Bilotserkivskiy Oleksandr) – кандидат технічних наук, доцент, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри підприємництва, торгівлі і логістики; тел.: (095)012-14-58; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4707-7964>; e-mail: Alexander.Belotserkovsky@khp.edu.ua

Застьола Євген Олексійович (Zastola Yevhen) – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», аспірант кафедри підприємництва, торгівлі і логістики; тел.: (050)228-74-24; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3404-5843>; e-mail: Yevhen.Zastola@emmb.khpi.edu.ua